

Bilişsel Davranışçı Koçların, insan ihtiyaçlarını ve bu

ihtiyaçların davranış, tutum ve düşünce üzerindeki etkisini, bu ihtiyaçların hedef-amaç belirlerken, eş, meslek, kariyer seçerken; kişisel ve sosyal hayatta davranış, tutum, algı vb. durumlarda önemli olduğunun farkında olması gereklidir.

İnsan üzerine yazılmış sayısı fikir, teori, makale, kanıt üzerinden yola çıkarsak; insan nedir sorusunun yanıtı hala tatmin edici bir şekle bürünememiştir. Zamanın belirgeleyicileri tarafından atfedilen insan tanımlarının yetersizliğinden dem vurmak da zaman kaybıdır. (Fatih Hanoğlu)

Felsefik sorulardan ve sorunlardan uzaklaşıp, daha günlük ve indirgemeci olarak baktığımızda; davranışçı bilişsel koçlukta insan özünde iyi (değişken örüntü) olan bütün potansiyeli barındırır. Bu yönüyle içten içe pozitif psikoterapinin insan anlayışına yakın olsa da bu durumu ayırt ederken örüntü olarak Hümaniter bilimlerden tutun gestaltçı (Alm. “Bütün” Anlamındadır.) bir kuramı dahi içerisinde barındırır.



Bu kavram sadece psikolojik bir süreç olarak tanımlanmadığından Bilişsel Davranışçı Koçun konu üzerindeki öznel bağlantısı, tecrübesi ve uslûbu ile de sadece sürece dayalı olarak şekillenir.

Kısaca ihtiyaçlar üzerine birkaç not:



Elbette insan, sosyolojik, psikolojik ve biyolojik bir varlıktır. Bu görüşlerin içindedışında birbirini tamamlayan, tetikleyen, zıtlaştıran birçok yapı barındırır.

Örnekle teorisyen McClelland; diğer teorilerden farklı olarak, ihtiyaçların öğrenmeyle sonradan kazanılabileceğini savunmaktadır. Buna göre insan, üç ihtiyacının etkisi altında davranır.

Bunlar; hem birey hem de toplum yaşamında önemli yerler alan ihtiyaçlardır:

- İlişki kurma (Bağlılık) ihtiyacı
- Güç kazanma ihtiyacı

(Güç = Beklentiler $\times$ Tercih Edilirlik)

- Başarma ihtiyacıdır.

Bağlılık ihtiyacına göre insan, toplumsal niteliğe sahiptir. İnsanların arkadaşlık grupları ve grup içi çeşitli seviyelerde arkadaşlık ilişkileri vardır. Bu nitelik insanlardan insanlara değişir. Bu güdüye sahip olan insanlar, sorumluluk almak isterler, amaca yönelirler, zorlu çalışmalara girerler.



Güç kazanma ihtiyacı insanın çevresine hâkim olma isteğinden kaynaklanmaktadır. İnsanlar çevrelerindeki etkilerini artıracak tüm yöntemleri kullanırlar. Bu güdüye sahip olanlar, güç için yarışırırlar.

Teorisyen Adelfer, insan ihtiyaçlarını başlıca üç gruba ayırmıştır.

Var olma (Existance),

Ait olma (Relatedness),

Gelişme (Growth).

Alderfer'e göre insan belli bir seviyedeki ihtiyacı karşılanmazsa alt seviyedeki ihtiyaçlarına dönecektir.

KAYNAKÇA

Alderfer, C. P. (1980). The Methodology of Organizational Diagnosis, Professional Psychology. 11, 459-468.

Alderfer, C. P., Kaplan, R. E., Smith, K. K. (1974), The effect of variations in relatedness need satisfaction on relatedness desires, Administrative Science Quarterly, 19 , 507-32.

Feder, B. J. (2000). F.I. Herzberg, 76, Professor and Management Consultant, New York Times, Feb 1, 2000, s. C26. Erişim: Pro Quest Historical Newspapers The New York Times (1851 - 2003) (28.112007)

Kesselman, G. A., Hagen, E. L., Wherry, R. J. (1974). A factor analytic test of the Porter Lawler expectancy model of work motivation. Personnel Psychology. 27, 569-579.

King, L. A. (1995). Wishes, motives, goals and personal memories: Relations and correlates of measures of human motivation. Journal of Personality, 63, 985-1007.

